

Etický kodex vlády

Obsah

1	Etický kodex vlády	1
1.1	Úvod	1
1.2	Preambule	1
1.3	Základní zásady	1
1.4	Střety zájmů a jejich řešení	4
1.5	Boj s nekalým jednáním	5
1.6	Dodržování právních předpisů a hospodárnost	6
1.7	Zdrženlivost	6
1.8	Mlčenlivost a nakládání s informacemi	7
1.9	Vztahy s veřejností a kolegialita	7
1.10	Prosazování a dodržování etického kodexu	8
1.11	Účinnost	8

1 Etický kodex vlády

1.1 Úvod

- 1.1.1 Tento dokument představuje Etický kodex vlády a vztahuje se na všechny členy vlády bez rozdílu, zda se jedná o předsedu, místopředsedy či jednotlivé ministry, a je-li to přiměřené, tak i na kandidáty na členy vlády.
- 1.1.2 Po ukončení výkonu funkce se bývalí členové vlády řídí zásadami uvedenými v tomto Etickém kodexu v rozsahu přiměřeném povaze jejich dalšího působení a ochraně veřejného zájmu.

1.2 Preambule

- 1.2.1 Vláda je v souladu s Ústavou České republiky vrcholným orgánem výkonné moci, který se skládá z předsedy, místopředsedů a ministrů.
- 1.2.2 Jednotliví členové vlády se z titulu své funkce významně podílí na státní správě České republiky a prosazování veřejného zájmu.
- 1.2.3 Toto postavení jednotlivé členy vlády zavazuje k:
- svědomitému výkonu funkce člena vlády ve veřejném zájmu České republiky;
 - poctivému, čestnému a slušnému chování v souladu s ústavním pořádkem, právním řádem a hodnotovým zakotvením státu;
 - vytvoření etického prostředí a k aktivní podpoře prosazování veřejného zájmu;
 - tomu, aby se vyhnuli činnostem, jejichž povaha odporuje výkonu jejich funkce.
- 1.2.4 Výše uvedené se odráží i ve slibu člena vlády, který zní „*Slibuji věrnost České republice. Slibuji, že budu zachovávat její Ústavu a zákony a uvádět je v život. Slibuji na svou čest, že budu zastávat svůj úřad svědomitě a nezneužiji svého postavení.*“

1.3 Základní zásady

Povinnosti člena vlády

- 1.3.1 Člen vlády:
- je veřejným funkcionářem, který může být pověřený řízením ministerstva a jedná s vědomím, že veřejnost oprávněně očekává otevřenou, přístupnou, řádně vedenou a vykonávanou státní správu;
 - má povinnost vykonávat svou funkci osobně a řádně, dodržovat ústavní pořádek a právní řád, zachovávat důstojnost své funkce a prosazovat veřejný zájem;

- má povinnost důsledně rozlišovat svoji veřejnou funkci od svých osobních zájmů a soukromých aktivit;
- při výkonu své funkce má povinnost dodržovat a aktivně prosazovat zejména následující zásady, podporovat jejich uplatňování a přijímat opatření k předcházení jejich porušování:

Zákonnost – Dodržování ústavního pořádku a právního řádu; – Nepřekračování svěřených pravomocí a postup v mezích a způsoby, které stanoví zákon; – Správné uvádění zákonů v život; – Nulová tolerance jednání, které by mohlo vést k porušení právních předpisů	Profesionalita – Výkon povinností s vysokou úrovní odbornosti, pečlivosti a odpovědnosti; – Rozšiřování znalostí a dovedností pro výkon funkce; – Korektní a profesionální vystupování vůči veřejnosti	Objektivita – Nestranný, nediskriminační postup na základě objektivních skutečností a jednání výhradně v souladu s veřejným zájmem (tj. bez osobních sympatií, politických tlaků či jiných vlivů); – Prevence situací, které by mohly být důvodně vnímány jako zaujaté nebo nespravedlivé jednání; – Aktivní prevence a řešení případného střetu zájmů
Přiměřenost – Používání pravomocí v nezbytném rozsahu pro dosažení veřejného zájmu; – Uvážlivost postupu a prostředky, které odpovídají situaci a nepřinášejí nepřiměřené dopady na veřejnost; – Přiměřená a vyvážená rozhodnutí, která nepřinášejí zbytečnou administrativní a jinou zátěž	Integrita – Poctivé a čestné jednání v souladu s morálními a etickými principy; – Nulová tolerance nekalého jednání (mj. podvodné jednání v jakékoliv formě, korupce, klientelismus a zneužití pravomoci), včetně odmítání jakýchkoli pokusů o nevhodné ovlivňování; – Posilování důvěry veřejnosti v transparentní a férové fungování státní správy; – Důsledné oddělení výkonu státní správy od osobních zájmů a soukromých aktivit	Transparentnost a otevřenost – Jasná, správná, úplná a otevřená komunikace o činnosti státní správy v souladu s právními předpisy; – Přiměřená veřejná kontrola rozhodovacích procesů při výkonu státní správy; – Poskytování pravdivých, srozumitelných informací včas; – Aktivní podpora kultury otevřenosti, sdílení informací a předcházení netransparentnímu jednání
Účelnost, hospodárnost a efektivita – Řádné nakládání s veřejnými prostředky; – Vyhodnocování dopadů, minimalizace zbytečných nákladů a administrativy	Odpovědnost – Odpovědnost za rozhodnutí a jednání; – Součinnost s osobami, které vykonávají kontrolní mechanismy nezbytné k zajištění odpovědnosti	

Omezení a zákazy

1.3.2 Člen vlády:

- se musí vyvarovat jakýchkoliv situací, které by mohly vést ke střetu zájmů nebo by jako takové mohly být důvodně vnímány;
- se nesmí chovat diskriminačně, ponižujícím, nátlakovým nebo jinak nevhodným způsobem vůči zaměstnancům, kolegům či veřejnosti a tolerovat takové chování v rámci vlastní působnosti;
- nesmí neoprávněně zveřejňovat, zkreslovat nebo zneužívat informace, které se dozvěděl při výkonu funkce nebo v souvislosti s jejím výkonem;
- nesmí neehospodárně, neefektivně nebo neúčelně nakládat s veřejnými financemi nebo majetkem státu;
- nesmí zasahovat do nezávislých kontrolních, soudních nebo dohledových orgánů;
- nesmí šířit nepravdivé, manipulativní nebo zavádějící informace;
- nesmí zpochybnit svou důvěryhodnost tím, že by se odvolával na svou funkci v záležitostech, které nesouvisí s výkonem funkce člena vlády;
- nesmí bránit řádnému výkonu kontroly, auditu nebo vyšetřování;
- nesmí veřejný zájem ohrozit tím, že v rozporu se zákonem o střetu zájmů:
 - využije svého postavení, pravomoci nebo informací získaných při výkonu své funkce k získání majetkového nebo jiného prospěchu nebo výhody pro sebe nebo jinou osobu;
 - se bude odvolávat na svou funkci v záležitostech, které souvisejí s jeho osobními zájmy;
 - dá za úplatu nebo jinou výhodu ke komerčním reklamním účelům svolení k uvedení svého jména, popřípadě jmen a příjmení nebo svolení ke svému vyobrazení ve spojení s vykonávanou funkcí;
 - nebude vykonávat svou funkci nestranně a objektivně, a to z rodinných důvodů, z důvodů citových vazeb, z důvodů politické nebo národní spřízněnosti, z důvodů hospodářského zájmu nebo z důvodů jiného přímého či nepřímého osobního zájmu;
 - bude podnikat nebo provozovat jinou samostatnou výdělečnou činnost;
 - bude členem statutárního, řídícího, dozorčího nebo kontrolního orgánu právnické osoby, která podniká, není-li stanoveno jinak;
 - bude v pracovněprávním nebo obdobném vztahu nebo ve služebním poměru (s výjimkou postavení člena vlády);
 - bude provozovatelem rozhlasového nebo televizního vysílání nebo vydavatelem periodického tisku ani společníkem, členem nebo ovládající osobou právnické osoby, která je provozovatelem rozhlasového nebo televizního vysílání nebo vydavatelem periodického tisku.

1.4 Střety zájmů a jejich řešení

- 1.4.1 **Vláda prosazuje veřejný zájem. Z tohoto důvodu musí jednotliví členové vlády důsledně předcházet situacím, v nichž by vzniklo riziko střetu zájmů, a tyto situace náležitě řešit.**
- 1.4.2 Člen vlády se zavazuje předcházet situacím, ve kterých by mohlo docházet ke střetu zájmů s jeho soukromými aktivitami a osobními zájmy, a to v souladu s právními předpisy.
- 1.4.3 Za střet zájmů se pro účely tohoto Etického kodexu rozumí jakákoliv situace, při které osobní zájmy člena vlády (finanční i nefinanční povahy) mohou ovlivnit výkon jeho funkce.
- 1.4.4 Osobní zájem je takový zájem, který přináší členu vlády, jeho manželovi/manželce, partnerovi/partnerce nebo přímým rodinným příslušníkům, přímo či nepřímo (např. přes právnickou osobu ovládanou členem vlády) zvýšení majetku, majetkového nebo jiného prospěchu, zamezení vzniku případného snížení majetkového nebo jiného prospěchu nebo jinou výhodu.
- 1.4.5 Střet zájmu nenastává v situaci, jde-li jinak o prospěch nebo zájem obecně zřejmý ve vztahu k neurčitému okruhu osob (např. jednání a hlasování o obecně závazné právní úpravě).

Oznámení o osobních zájmech

- 1.4.6 Člen vlády podává oznámení o osobním zájmu, o činnostech, majetku, příjmech a závazcích v souladu se zákonem o střetu zájmů.
- 1.4.7 Pokud by se člen vlády dozvěděl o tom, že by některý z jeho osobních, profesních nebo jiných zájmů, včetně potenciálních, nepřímých či nefinančních, který není předmětem oznámení dle zákona o střetu zájmů, mohl vést ke střetu zájmů nebo důvodně vyvolat jeho zdání nebo by byl pro výkon jeho funkce jinak relevantní, informuje o tomto zájmu předsedu vlády.
- 1.4.8 Pokud jde o osobní zájem předsedy vlády, předseda vlády informuje vládu.

Postup při střetu zájmů

- 1.4.9 Člen vlády při výkonu funkce člena vlády upustí od jakéhokoliv rozhodování a vzdá se účasti na jednáních a rozpravách a hlasováních v záležitostech, které by mohly vést ke střetu zájmů nebo by mohly být jako takové důvodně vnímány.
- 1.4.10 Pokud by člen vlády musel při výkonu své funkce jednat v záležitostech, které by mohly vést ke střetu zájmů nebo by mohly být jako takové důvodně vnímány, z důvodu výlučné příslušnosti, bude o této skutečnosti předem informovat vládu.

- 1.4.11 Člen vlády se zavazuje postupovat stejně i v případech týkajících se záležitostí řešených jím řízeným ministerstvem, pokud by mohly vést ke střetu zájmů nebo by tak mohly být důvodně vnímány.
- 1.4.12 O výše zmíněných situacích týkajících se střetu zájmů mají členové vlády povinnost informovat předsedu vlády, jakmile se o nich dozvědí. Pokud se situace týká předsedy vlády, tak ten informuje vládu.
- 1.4.13 Předseda vlády (resp. vláda) rozhodne o případných dalších souvisejících opatřeních.

Ukončení zakázaných činností a účastí

- 1.4.14 V případě rozporu s právním předpisem, je člen vlády povinen ukončit příslušnou činnost, příp. účast, bez zbytečného odkladu poté, co začal vykonávat svou funkci, nejpozději však do 30 dnů ode dne zahájení výkonu funkce.

1.5 Boj s nekalým jednáním

- 1.5.1 **Nekalé jednání (mj. podvodné jednání v jakékoliv formě, korupce, klientelismus, legalizace výnosů z trestné činnosti, obcházení mezinárodních sankcí a zneužití pravomoci) zůstává jedním z hlavních rizik výkonné moci a státní správy, a to jak v oblasti zadávání veřejných zakázek, tak v ostatních agendách. Vláda se proti nekalému jednání zavázala přijímat účinná opatření.**
- 1.5.2 Člen vlády se zavazuje aktivně prosazovat nulovou toleranci nekalého jednání. To platí i pro jím řízené ministerstvo.
- 1.5.3 Člen vlády předchází situacím, ve kterých by hrozilo riziko nekalého jednání a které by mohly ohrozit řádný výkon jeho funkce (zejména korupce a uplácení). Za úplatek se považuje jakákoliv neoprávněná výhoda, kterou by získal (nebo měl získat) člen vlády nebo jakákoliv jiná osoba a na kterou není nárok. Takovou výhodou může být např. přímé i nepřímé majetkové obohacení nebo jiné zvýhodnění.
- 1.5.4 Člen vlády předchází vzniku situací, ve kterých by byl nebo by se mohl cítit zavázaný oplatit dary, jiné výhody či plnění, které mu byly poskytnuty a které nejsou v souladu s diplomatickými nebo zdvořilostními zvyklostmi.
- 1.5.5 Člen vlády se vyvaruje vztahů vzájemné závislosti a nepatřičného vlivu jiných osob (klientelismus, nepotismus) a nesmí v souvislosti se svou funkcí vyžadovat dary nebo jiné výhody pro sebe nebo pro jinou osobu.
- 1.5.6 Člen vlády dále zejména:
— aktivně prosazuje boj s nekalým jednáním napříč státní správou;

- podniká služební cesty v souladu se stanovenými pravidly (např. bezplatné cestování nabízené třetími stranami nelze přijmout, s výjimkou případů, kdy je to v souladu s diplomatickými nebo zdvořilostními zvyklostmi nebo kdy to předseda vlády, resp. vláda, předem povolí) a důsledně odděluje soukromé cesty od služebních;
- nepřijímá dary a jiné výhody neodpovídající diplomatickým nebo zdvořilostním zvyklostem;
- nepřijímá nepřiměřené projevy pohostinnosti, kromě případů, kdy jsou v souladu s diplomatickými nebo zdvořilostními zvyklostmi;
- prosazuje, aby výběr zaměstnanců, kteří budou pracovat na jím řízeném ministerstvu, probíhal v souladu s právními předpisy a na základě objektivních kritérií s přihlédnutím k náročnosti dané pozice a požadovaným profesním profilům.

1.6 Dodržování právních předpisů a hospodárnost

- 1.6.1 **Vláda nesmí tolerovat porušování právních předpisů a rozhodnutí orgánů veřejné moci a nehospodárný, neefektivní a neúčelný výkon státní správy.**
- 1.6.2 Člen vlády se zavazuje dodržovat všechny právní předpisy, mezinárodní smlouvy závazné pro Českou republiku a rozhodnutí orgánů veřejné moci. Dále člen vlády dodržuje pravidla stanovená pro výkon jeho funkce (např. jednací řád vlády).
- 1.6.3 Člen vlády nakládá s majetkem státu odpovědně a v souladu s právními předpisy.
- 1.6.4 Člen vlády se zavazuje vykonávat státní správu v souladu s následujícími principy:
- účelnost (nakládání s veřejnými prostředky, kdy dosažené výsledky odpovídají stanoveným cílům);
 - hospodárnost (nakládání s veřejnými prostředky, kdy jsou zdroje k dispozici ve správnou dobu, v dostatečném množství, v přiměřené kvalitě a za co nejvýhodnější cenu.);
 - efektivita (nakládání s veřejnými prostředky, kdy je dosaženo co nejlepšího vztahu mezi použitými zdroji, provedenými činnostmi a dosaženými výsledky).

1.7 Zdrženlivost

- 1.7.1 **Vláda je vrcholným orgánem výkonné moci státu a její členové by měli být zdrženliví v situacích, kdy by mohli způsobit neoprávněný prospěch či negativní důsledky pro ostatní osoby.**
- 1.7.2 Člen vlády využívá svou funkci pouze k prosazování veřejného zájmu (tj. ne k prosazování osobních zájmů člena vlády nebo jiných osob). Důsledně dbá na rozlišování výkonu své funkce a svých soukromých aktivit nebo osobních zájmů.
- 1.7.3 Člen vlády vždy vystupuje s povinností zdrženlivosti, kdy dbá na to, aby jménem své funkce nezpůsobil neoprávněný prospěch či negativní důsledky pro ostatní osoby.

- 1.7.4 Člen vlády zvažuje své veřejné působení tak, aby se vyhnul situacím, které by byly v rozporu s výkonem jeho funkce a zásadami uvedenými v tomto Etickém kodexu, např. účast na akcích pořádaných soukromými osobami, propagace takových akcí či převzetí záštity, pokud nemají přesah do prosazování veřejného zájmu (např. podpora kultury, vědy, výzkumu, vzdělávání, sportu, charity apod.).

1.8 Mlčenlivost a nakládání s informacemi

- 1.8.1 **Vláda nakládá s informacemi neveřejné povahy, kterou mohou mít významné hospodářské, bezpečnostní a další dopady. U těchto informací hrozí vyšší riziko případného zneužití, pokud by nebyly dostatečně chráněny.**
- 1.8.2 Člen vlády zachová mlčenlivost ohledně informací neveřejné povahy, a to i po konci výkonu funkce.
- 1.8.3 Člen vlády nakládá s utajovanými informacemi v souladu s právními předpisy.
- 1.8.4 Člen vlády se v souladu s právními předpisy zavazuje předcházet jakémukoli zneužití informací neveřejné povahy získaných v rámci výkonu funkce pro svůj osobní nebo cizí prospěch a chránit tyto informace tak, aby k nim nezískaly přístup osoby, kterým nejsou určeny.

1.9 Vztahy s veřejností a kolegiálníta

- 1.9.1 **Vláda plní strategickou roli v komunikaci státu vůči veřejnosti, která je nezbytná pro posilování odolnosti státu a společnosti. K tomu patří transparentní vystupování vlády i řádné poskytování informací veřejnosti, které by v opačném případě tuto roli mohlo ohrozit.**
- 1.9.2 Člen vlády se zavazuje vyjadřovat se s rozvážností, která vyplývá z jeho funkce, a v souladu se zásadami slušného chování.
- 1.9.3 Člen vlády poskytuje veřejnosti pouze úplné, přesné, objektivní a pravdivé informace.
- 1.9.4 Člen vlády dbá na to, aby výše uvedené zásady dodržoval i při případné komunikaci přes sociální sítě. Zavazuje se nesdílet nepravdivé, manipulativní nebo zavádějící informace.
- 1.9.5 Člen vlády dbá na to, aby se vyhnul situacím, ve kterých by docházelo k ovlivňování výkonu jeho funkce, které by bylo v rozporu s právními předpisy. Člen vlády má povinnost dodržovat ve vztahu k lobbování všechny požadavky stanovené právními předpisy.

1.10 Prosazování a dodržování etického kodexu

Hlavní odpovědnosti

- 1.10.1 Každý člen vlády odpovídá za dodržování tohoto Etického kodexu.
- 1.10.2 Člen vlády se zavazuje nahlásit předsedovi vlády každou situaci, která představuje nebo by mohla představovat porušení jednotlivých ustanovení tohoto Etického kodexu.
- 1.10.3 Předseda vlády vyhodnocuje dodržování Etického kodexu vlády ostatními členy vlády a vyzve k nápravě v případě, že je identifikováno porušení Etického kodexu vlády.
- 1.10.4 V případě, že se tato situace týká předsedy vlády, bude další postup projednán vládou.

Nezávislá etická rada

- 1.10.5 Vláda svým usnesením může zřídit nezávislou etickou radu, která je poradním orgánem vlády v etických otázkách souvisejících s tímto Etickým kodexem.
- 1.10.6 Etická rada se skládá ze tří členů, které jmenuje a odvolává vláda na návrh předsedy vlády.
- 1.10.7 Předseda vlády ve svém návrhu vychází z odborné způsobilosti, praxe, nezávislosti a profesních kvalit jednotlivých kandidátů, kdy členy komise mohou být pouze takové osoby, které prokážou splnění těchto kvalit a mají prokazatelnou zkušenost z výkonu odpovídajících funkcí (např. veřejná správa, justice, komerční či akademické prostředí nebo v mezinárodní instituci). Složení rady má odrážet různorodost odborných zkušeností.
- 1.10.8 Fungování etické rady (vč. funkčního období členů rady) upraví vláda svým usnesením.
- 1.10.9 Etická rada vlády poskytuje předsedovi vlády (či vládě) návrhy řešení konkrétních situací a návrhy dalšího postupu v situacích, u kterých ji o to předseda vlády (či vláda) požádá.
- 1.10.10 Etická rada plní rovněž konzultační roli, kdy členové vlády se na ni mohou obracet s dotazy a žádostmi o metodické vedení v situacích, kdy si nejsou jisti výkladem nebo aplikací jednotlivých zásad tohoto Etického kodexu.

1.11 Účinnost

- 1.11.1 Tento Etický kodex nabývá účinnosti dnem schválení.